

HETI GAZDASÁGI ÖSSZEFOGLALÓ

(2009. január 12-18.)

Az **ipari termelés** 2008 novemberében 9,9 százalékkal csökkent a munkanaphatással korrigált adatok alapján; ez az eredmény az előzetesen közölnél valamivel kedvezőbb, összességében azonban továbbra is jelentős a visszaesés. A termelés volumene az év első tizenegy hónapjában mindössze 0,4 százalékkal volt magasabb, mint egy évvel korábban. Az előző hónaphoz képest a termelés 2 százalékkal mérséklődött. Az ágazat kibocsátása az előző év második felében folyamatosan csökken, a visszaesés üteme gyorsul. A hanyatlás oka az ipari export drámai visszaesése, amely a nyugat-európai kereslet erőteljes zsugorodásával magyarázható. A feldolgozóipar belföldi értékesítésében is egyre nagyobbak a nehézségek, ami az exportra termelő vállalkozások hazai beszállítói igényeinek csökkenésével függ össze. Novemberben az exportkereslet drasztikus visszaesése következtében 14,3 százalékkal csökkent az iparvállalatok kivitele, az export négytizedét adó villamos gép, műszer gyártásának exportvolumene közel 18 százalékkal csökkent, az egynegyedes részarányt viselő járműgyártás kivitele 15 százalékkal volt alacsonyabb, mint a bázisidőszakban. Az exportnál alig kisebb mértékben esett vissza a hazai értékesítés, az ágazat január-novemberi eladásai 1 százalékkal, novemberben 9,7 százalékkal maradtak el az előző évitől. A feldolgozóipari termelés több mint egytizedét képviselő élelmiszer, ital és dohány gyártása 14 százalékkal csökkent, nagyrészt a hazai eladások visszaesése következtében. Az alágazat egyre kevésbé versenyképes az olcsó importtal szemben. A villamosenergia-, gáz-, gőz- és vízellátás novemberi kibocsátása 2,5 százalékkal volt alacsonyabb az előző évinél. Az ipar rövid távú kilátásai kedvezőtlenek, a feldolgozóipar új rendelése 25 százalékkal alacsonyabb az egy évvel korábbinál, az exportcélú-, és a belföldi rendelések között nincs érdemi különbség. Az összes rendelésállomány novemberben 6,6 százalékkal volt alacsonyabb, mint az előző év azonos időszakában.

2008 első tizenegy hónapjában az **építőipari termelés** a 2007-es azonos időszakhoz viszonyítva 6,2%-kal volt alacsonyabb, tehát a hosszabb távú folyamatokat tekintve lényeges változás, javulás nem történt. Azonban meglepetésnek számít, hogy a termelés volumene 2008 novemberében a kiigazítatlan adatok alapján 3,4%-kal, a munkanaptényezővel kiigazítva 4,5%-kal volt magasabb, mint egy évvel korábban. A növekedés a rendkívül alacsony bázis melletti egynéhány autópálya- és közműépítésen végzett nagy értékű munkának tudható be. A két építményfőcsoport termelése novemberben ellentétesen alakult: az épületek építésének volumene 14%-kal csökkent, az egyéb építmények építése 27,8%-kal magasabb volt az előző évinél. Az építőipari vállalkozások november végi szerződésállományának volumene összességében 18,1%-kal volt kisebb az egy évvel korábbinál. Ezen belül az épületek építésére vonatkozó szerződések állománya 35,2%-kal csökkent, az egyéb építményeké viszont 7,1%-kal nőtt. A válság indukálta zuhanás az építőipar több részpiacán is erősen érezteti hatását. A csökkenő kereslet eredményeként az építőgépek piaca is zsugorodott, nehezebben értékesíthetőek a munkagépek valamint a szolgáltatások, munkagépek bérlési igénye is visszaesett. A folyamat fokozódása várható 2009 első negyedében.

Az **Európai Központi Bank** ismét 50 bázispontot vágott az irányadó kamaton, ami így 2 százalékra csökkent. Decemberben az eurózóna inflációja 1,6 százalékra süllyedt, ami a 2 százalékos célérték alatt van. Az inflációs nyomás így tovább mérséklődött és várhatóan a monetáris politika időhorizontján nem jelenik meg felfelé mutató kockázat ezen a téren, bár a

térség mutatói vélhetően jelentős volatilitást fognak 2009-ben mutatni. A külső és belső kereslet jelentősen zsugorodott az elmúlt hónapokban, ezért a gazdasági növekedés, illetve a hitelezés élénkítése miatt volt célszerű a ráta csökkentése.

A **tőkepiacokon** az elmúlt egy héten (csütörtöktől csütörtökig) esetek a részvénytőkepiaci mutatók. A tengerentúlon a Dow Jones 6,06, a technológiai részvényeket tömörítő Nasdaq Composite pedig 6,5 százalékos mínuszban zárt. Európában még nagyobb zuhanás volt megfigyelhető, a londoni FTSE-100 8,53, a német DAX pedig 11,13 százalékos veszteséget volt kénytelen elkönyvelni, a Budapesti Értéktőzsde irányadó indexe, a BUX csaknem 7 százalékkal zárt csütörtökön alacsonyabban, mint egy héttel korábban. A hazai fizetőeszköz tovább gyengült a múlt héten a devizapiacra, a forint csütörtöki hivatalos középárfolyama 280,8 HUF/EUR volt, ami 3,93 százalékos leértékelődést jelent. A forint gyengülése tükröződik az állampapírok hozamaiban is: a három hónapos diszkont kincstárjegy referenciahozama egy hét alatt 25 bázispontot emelkedett, a mutató csütörtökön 9,45 százalékon állt, de növekedtek a hozamgörbe hosszú vége is magasabban áll 20-30 bázisponttal.

Az **agrártermékek termelőiár-szintje** 2008. novemberében 22,3 százalékkal mérséklődött az elmúlt év azonos időszakához képest. A növényi termékek árszintje fokozatosan és erőteljesen csökkent, novemberben mintegy 40 százalékkal maradt el az egy évvel korábbtól, ami a hazai és európai viszonylatban is kitűnő terméseredményeknek köszönhető. A nemzetközi spekulációs tőke kiszámíthatatlanná teszi a gabonapiacot. A hazai termelők elmozdulást várnak a mélypontra tartott jelenlegi árszinttől, lehetséges viszont, hogy a raktározott gabonahegyek kényszerértékesítése újabb áresést okoz. Az élőállatok és állati termékek árszintje mérséklődő ütemben, 4,1 százalékkal emelkedett. A csökkenő takarmányárak mérséklik ugyan a hús és egyéb állati termékek árának növekedését, az árcsökkenés azonban csak késleltetve jelenik meg, ezért itt még tapasztalható némi áremelkedés. A múlt év első 11 hónapjában az átlagárak összességében 1,2 százalékkal mérséklődtek, ami a növényi termékek árszintjének 13 százalékos csökkenéséből és az állati termékek árának közel 15 százalékos növekedéséből adódott. A növényi termékek áralakulásában meghatározó szerepet játszott az a körülmény, hogy 2008-ban búzából 40 százalékkal többet, kukoricából viszont a bázisidőszaki termés kétszeresét takarították be a gazdák. A bő kínálat hatására a gabonafélék termelői árai az előző év novemberéhez viszonyítva 46 százalékkal visszaestek. Az olajos magvak termelői ára novemberben 13,4 százalékkal csökkentek, az egy évvel korábbihoz képest, ezen belül a meghatározó volumenű napraforgó átlagára a nyári 100 Ft/kg feletti árszintről 78 Ft/kg-ra esett vissza. A burgonya hektikusan ingadozó termelői ára közel 30 százalékkal csökken az elmúlt évben, míg a zöldségfélék átlagára alig változott. Mérséklőleg hatott a termelői árakra a gyümölcsök 62 százalékos csökkenése, amelyben meghatározó szerepe a bőséges almatermésnek volt, termelői ára 80 százalékkal mérséklődött 2007 novemberéhez képest. A vágóállatok termelői ára főleg a vágósertés árának 25 százalékos emelkedése határozta meg. A vágóbaromfi és a vágómarha termelői ára alig változott az elmúlt évben. Decemberben és 2008 első hónapjaiban a fenti tendenciák várhatóan tartósak lesznek, a húсарak decemberben az átlagnál jobban emelkedtek, a gabonaárak viszont érdemben nem változtak.

Az éves **fogyasztói árindex** decemberben 3,5 százalékon állt. Egy hónap alatt a mutató 0,7 százalékpontot süllyedt. A szezonálisan kiigazított maginfláció 3,8 százalékra esett vissza. Ezzel a jegybank 2005 decembere óta először érte el az inflációs célját. Leggyorsabban a háztartási energia ára emelkedett, a drágulás mértéke ebben a termékcsoporthoz elért a 18,1 százalékot. A szeszes italok, dohányárak ára 5,7, az élelmiszereké 4,3 százalékkal, a

szolgáltatásoké pedig 3,9 százalékkal emelkedett. Az egyéb cikkek üzemanyagok átlagára egy év leforgása alatt 3,4 százalékkal csökkent, ezen belül pedig az üzemanyagok ára 15,5 százalékot zuhant. Az előző hónap bázisán számolva a fogyasztói árak 0,3 százalékkal estek vissza. Kiugró értéket mindössze az egyéb cikkek, üzemanyagok termékcsoporthoz láthatunk (-2,6 %), ezen belül is 9,4 százalékkal zuhant a járműüzemanyagok ára.

Az **olaj** árfolyamát a héten elsősorban a globális recesszió mélyülésével kapcsolatos várakozások határozták meg. A WTI típusú olaj hordónkénti ára csütörtökre 35,4 dollárra ereszkedett, amit az amerikai Energia Információs Hivatal (EIA) által közzétett heti olajkészlet adatok is segítettek. A várakozásoknál kisebb mértékben csökkentek a nyersolajkészletek, a finomított termékek tartalékai azonban nagyobb mértékben emelkedtek, mint amire előzőleg számítottak. A Nemzetközi Energia Ügynökség (IEA) napi fél millió hordóval mérsékelte idej globális olajkeresleti várakozását, ami szintén az árcsökkenés irányába hatott. Pénteken a várhatóan zord amerikai időjárási előrejelzések kissé emelték a WTI árat, a februári jegyzés 36,51 dolláron állt záráskor. Az olaj határidős piacon jelentős árkülönbség alakult ki az időben távolodó jegyzések között. Ennek köszönhetően a spekulánsok közeli határidőre vásárolnak olajat, és azonnal eladják egy távolabbi időpontra. A köztes időszakban az olaj fizikai tárolásra szorul, ennek következtében a szabad tárolókapacitások lényegében megteltek. A pénteki záráskor a WTI februári és márciusi jegyzése közötti különbség 6 dollár volt, a júliusi jegyzés 52,79 (+16,28) dolláron állt. Pénteken jelentősen gyengült a dollár az euróval szemben, aminek hatására megélné a kereslet az arany iránt. A sárga nemesfém ára a hét utolsó napján 36 dollárral 842,9 dollárig erősödött.

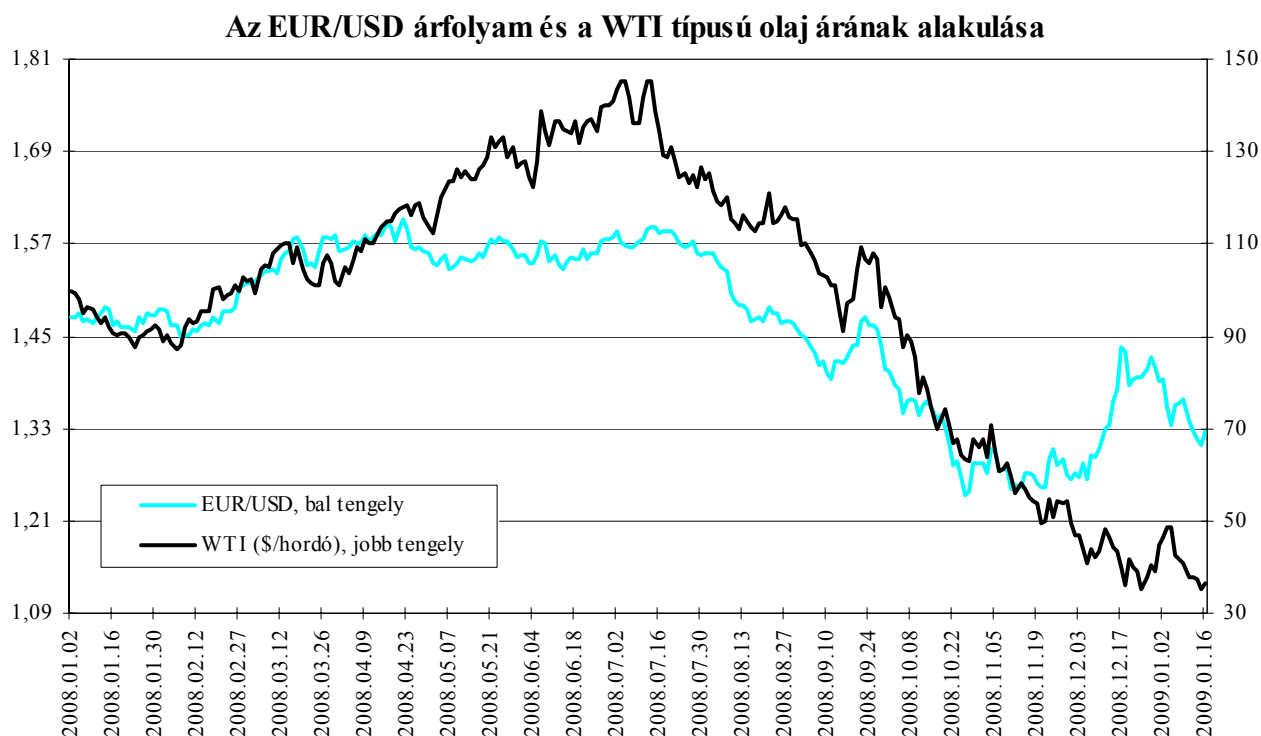
Az **euróövezet külkereskedelmi mérlegének** hiánya novemberben 4,9 milliárd eurót tett ki, a 27 tagú Európai Unióban a deficit 21,6 milliárd euróra rúgott. Mindkét adat emelkedést mutat az októberi számokhoz képest. Az EU-n kívüli partnerekbe áramló export tekintetében a legnagyobb visszaesést októbertől novemberre Észtország (-42,3%), illetve Lengyelország (-16,8%) könyvelhette el. A régiós országok közül kisebb volt a visszaesés Csehország (-3,5%), illetve Szlovákia (-6,4%) esetében.

Várható adatok, események listája (2009. január 19-25.)

2009.01.19.	Hétfő	MNB, Kamatdöntő ülés
2009.01.19.	Hétfő	Európai Bizottság, Időközi előrejelzés
2009.01.20.	Kedd	KSH, Létszám és kereset
2009.01.20.	Kedd	MNB, Nemzetközi tartalékok
2009.01.20.	Kedd	PM, Részletes ÁHT tájékoztató
2009.01.21.	Szerda	USA, Kőolajkészlet-adatok
2009.01.22.	Csütörtök	Japán, Kamatdöntés
2009.01.23.	Péntek	Euróövezet, Beszerzői menedzserindex

Melléklet

1. ábra

2. ábra

